

Právny odbor: Civilné právo

Predmet sporu: na ochranu osobnosti a poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy

4C/7/2013

R o z s u d o k

Okresný súd Bratislava I v konaní pred sudcom Mgr. Adelou Unčovskou v právnej veci navrhovateľa: A.. O.. Y. Z., bytom XXX XX O., zastúpený: JUDr. Jozef Harakaľ, advokát, so sídlom Tichá 45, 811 02 Bratislava proti odporcom: 1/ Vydavateľstvo Dixit s.r.o., IČO: 31 396 071, so sídlom Bjornsonova 4, 811 05 Bratislava, 2/ J. E., bytom Z. XX, XXX XX S. O., obaja zastúpený: DEDÁK & Partners, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Mlynské Nivy 45, 821 09 Bratislava a 3/ kpt. U.. I. O., bytom A. XXX/XX, XXX XX X., na ochranu osobnosti, takto

r o z h o d o l

Súd návrh zamietá.

Navrhovateľ je povinný zaplatiť odporcovi v 1/ rade a odporcovi v 2/ rade náhradu trov konania vo výške 735,26 Eur k rukám ich právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Návrhom doručeným súdu dňa 10.01.2013 sa navrhovateľ domáhal verejného ospravedlnenia za neoprávnené zásahy do jeho práva na ochranu osobnosti z dôvodu

uverejnenia difamačných údajov, ďalej sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 38 000,- Eur a náhrady trov konania.

Svoj návrh odôvodnil tým, že odporca v 1/ rade vydal v roku 2012 knihu s jeho výraznou propagáciou na titulnej strane (najočakávanejšia kniha roka) s názvom „Gorila“ od autora J. E.. Strana 5 prvá veta vedenej knihy začína: „Knihu, ktorú držíte v rukách, je založená na faktoch.“ Na strane 141 ods. 1 sa uvádza: „...A tak som absolvoval ďalší trojhodinový výsluch, tentoraz celkom iný ako ten, čo som mal s urazeným a bojovo naladeným B. D.. Všetko o obsahu spisu som zo seba vysypal, zatiaľ čo O. svojimi veľkými prstami klepal zápis. Po tom, čo som si prečítal a podpísal svoju výpoveď, zvalili sme sa do stoličiek a pozerali jeden na druhého. Povedal som mu, že o tomto celom prípade píšem knihu. „Môžem povedať úplne nahlas, že máme spoločný záujem,“ začal, ale potom ma varoval (a ako sa ukázalo, jeho predpoveď bola správna), aby som nepodceňoval opozíciu. „Pre mňa bude najdôležitejšie, ako sa vyjadří ten analytik (Z.), „ povedal. „Ale možno padnem na nos, ak sa mi SIS-ka otočí chrbtom. Myslím s vyšetrovaním trestnej činnosti siskárov. Ja vám garantujem, dám ruku na srdce, že tie jednotlivé podozrenia preverím. Ale toto je kurva malý štát. Prepojenie medzi týmito ľuďmi je strašne úzke. Šéfom inšpekcie je človek (vtedy bol šéfom inšpekcie Y. Z.), ktorý sa pozná s O. X., a neviem si predstaviť, že by sa na inšpekciu pustili do vyšetrovania takej kauzy. Lebo voľakedy robili spolu tu na korupcii, a osobne sa poznajú....“. Odcitovaná časť textu - inkriminovaný difamačný výrok policajta kpt. U.. I. O. vložená do obsahu najočakávanejšej knihy roka 2012 so širokou publicitou vyvolal a naďalej vyvoláva negatívne následky v rodinnom, profesionálnom a spoločenskom prostredí navrhovateľa. Vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práv navrhovateľa došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie, dopad a dôsledky, pociťuje a považuje navrhovateľ ujmu za ujmu značnú a závažnú. Okrem iného sa prejavuje aj v tom, že túto ujmu rovnako a primárne pociťuje a s ním prežíva jeho manželka (policajtká), matka, blízka a vzdialená rodina, nakoľko sa stretávajú vo svojom okolí s negatívnymi ohlasmi na osobu navrhovateľa. Difamujúci výrok postavil navrhovateľa do profesionálne a spoločensky negatívneho svetla, či už v období, keď zastával funkciu zástupcu generálneho riaditeľa sekcie kontroly a inšpekčnej služby sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR, ako aj v súčasnosti, kedy vykonáva prax advokátskeho koncipienta. Konanie odporcu v 3/ rade je o to závažnejšie, že v predmetnej časti výroku navrhovateľa priamo identifikuje menom a priezviskom, ktoré sú známe nielen blízke okruhu ľudí, ale aj širokej verejnosti, nakoľko okrem iného sa navrhovateľ venuje aj publikačnej činnosti. Uvedený nepravdivý výrok je minimálne nepochybne spôsobilý vyvolať u čitateľov predpoklad na prijatie hodnotového úsudku týkajúceho sa spochybnenia navrhovateľa morálne zastávať akúkoľvek verejnú funkciu. Z výroku možno vyvodit', že z pozície vtedy zastávajúcej funkcie a z dôvodu, že sa navrhovateľ pozná s O. X., bránil preverovaniu, resp. vyšetrovaniu jeho trestnej činnosti. Výrokom bol navrhovateľ postavený do pozície, že zakrýva trestnú činnosť O. X., čiže sa nepriamo dopúšťa trestnej činnosti. Odporca v 3/ rade vedel, že tieto nepravdivé údaje budú uverejnené v knihe, úmyselne zdiskreditoval osobu navrhovateľa a jeho pracovné prostredie. Výrok bol vložený do knihy, ktorá opisuje najhanebnejšie korupčné praktiky vo verejnom živote, pritom sám navrhovateľ reálne bojoval, či už ako vyšetrovateľ PZ alebo neskôr ako funkcionár polície proti všetkým formám korupčného konania. Predmetný výrok nekriticky prebral, resp. odcitoval novinár J. E. a vydavateľ bez toho, aby overil jeho pravdivosť, knihu vydal. Vo výroku sa spájajú pravdivé údaje s nepravdivými. Za pravdivú považoval

navrhovateľ časť výroku „...Vtedy bol šéfom inšpekcie Y. Z...“ a „...ktorý sa pozná s O. X...“. Ostatná časť textu je absolútne nepravdivá. Sporný výrok je uverejnený v knihe, ktorá bola distribuovaná minimálne v rámci celej Slovenskej republiky, pričom kniha je prístupná širokej verejnosti aj v elektronickej podobe. V danej veci je potrebné zohľadniť, že v prípade odporcu v 3/ rade ide o policajta, teda verejného činiteľa, ktorého zodpovednosť je širšieho rozsahu a posudzuje sa prísnejšie. Kauza „Gorila“ sa stala predmetom celospoločenského významu, čo možno vyvodiť z verejne dostupných informácií, na ktoré sa odvoláva napr. aj Ústavný súd SR v uznesení I. ÚS 125/2012-101 zo dňa 11.03.2012. Difamačný výrok, resp. hodnotiaci úsudok bol odporcom v 3/ rade vyslovený a uverejnený bez rozumného presvedčenia o pravde predmetného výroku, bol vyslovený s vedomím ich nepravdivosti. Pokiaľ ide o odporcov v 1/ a 2/ rade, išlo o konanie minimálne s bezohľadnou nedbanlivosťou.

Odporcovia v 1/ rade a 2/ rade sa k návrhu vyjadrili podaním doručeným súdu dňa 10.10.2013, v ktorom uviedli, že subjektívny záver navrhovateľa, že ide o nepravdivý výrok, je nesprávny a nemá reálny základ. Pravdivosť prvej časti výroku potvrdil sám navrhovateľ vo svojom písomnom návrhu, a to, že bol šéfom inšpekcie v inkriminovanom období, aj to, že sa pozná s O. X.. Ostatná časť výroku „neviem si predstaviť, že by sa na inšpekciu pustili do vyšetrovania takej kauzy“ jednoznačne predstavuje hodnotiaci úsudok odporcu v 3/ rade, na ktorý mal dostatočný skutkový základ a informácie z prostredia policajného zboru a inšpekcie PZ. Gramatickým výkladom je možné dôjsť k záveru, že autor výroku mal pochybnosť, či jednotliví vyšetrovatelia inšpekčnej služby budú mať motiváciu a vnútorné presvedčenie viesť vyšetrovanie voči bývalému kolegovi X., ktorý sa mimochodom pozná aj s navrhovateľom ako riaditeľom úradu inšpekčnej služby, sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR. Odporcovia v 1/ a 2/ rade v žiadnom prípade nešírili nepravdivé údaje o navrhovateľovi, ale zverejnili názor odporcu v 3/ rade v dobrej viere v jeho pravdivosť, po preverení si postupov, zvyklostí a praxe sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra. Odporca v 2/ rade ako novinár dlhoročne sa venujúci činnosti Policajného zboru a Ministerstva vnútra, vrátane inšpekcie preverujúcej podozrenia z protiprávneho konania príslušníkov Policajného zboru, nemal dôvod spochybňovať názor odporcu v 3/ rade, ktorý v knihe uverejnil, pričom išlo iba o hodnotiaci úsudok (hypotetickú úvahu), a nie skutkové tvrdenie voči navrhovateľovi. Podľa medializovaných informácií prezident Policajného zboru J. M. v súvislosti s možným sťahom O. X. uviedol, že možnosť jeho trestného stíhania je „najmenej pravdepodobná“, čím sa potvrdili závery prezentované aj vo výroku, že O. X. nebude preukázané disciplinárne alebo trestnoprávne previnenie za konanie opísané v spise Gorila. Vo svojom vyjadrení odporcovia v 1/ a 2/ rade ďalej uviedli, že zverejnením mena a priezviska nemohlo dôjsť a ani nedošlo k akémukoľvek zásahu do osobnostných práv navrhovateľa. Ide o údaj o výkone verejnej funkcie a spracúvanie takýchto údajov, ktoré nie je závislé na súhlase dotknutých osôb. Navrhovateľ ako vysoký policajný funkcionár je verejným činiteľom, ktorý musí znášať väčší zásah do svojich osobnostných práv. Okrem toho sa meno navrhovateľa nespomína priamo v texte, ale v dolnej časti predmetnej strany knihy medzi poznámkami. Vzhľadom na rozsiahly poznámkový aparát v knihe je jednoznačné, že nie každý čitateľ si všetky odkazy na poznámky pod čiarou aktívne vyhľadávajú. Odporcovia v 1/ a 2/ rade majú za to, že v danom prípade neboli splnené zákonom a Ústavou požadované podmienky oprávnenosti zásahu do práva na slobodu prejavu a neexistuje naliehavá spoločenská potreba, aby bolo obmedzené právo na informovanie

verejnosti o hodnotiacich úsudkoch súvisiacich s pomermi v policajnom zbore v súvislosti s najvýznamnejšou korupčnou kauzou. Podľa názoru odporcov nie je dôvod v danom prípade na obmedzenie slobody prejavu s poukazom na judikatúru EŠLP. Aj v súvislosti s testom proporcionality pri zhodnotení jednotlivých otázok dôležitých pre vyčerpávajúce posúdenie kolízie slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti odporcovia majú za to, že ich ujma na slobode prejavu prevažuje mieru uspokojiteľnosti práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, a preto je potrebné dať prednosť slobode prejavu. Pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, tento nevyplýva za nevzniknuté, hypoteticky hroziace ujmy. V tejto súvislosti nemožno ignorovať skutočnosť, že navrhovateľ po vydaní knihy pôsobil ďalej v Policajnom zbore, dokonca údajne priamo na Prezídium PZ, odkiaľ odišiel na vlastnú žiadosť. Žiadny postih v jeho pracovnej sfére tak v období po vydaní knihy neexistoval, preto odporcovia považujú nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy za nedôvodný a nepodložený.

Odporca v 3/ rade sa k návrhu vyjadril podaním doručeným súdu dňa 01.03.2013, v ktorom uviedol, že osobu navrhovateľa nikdy pri žiadnom rozhovore nekonkretizoval ako osobu, ktorá by ovplyvňovala vyšetrovanie kauzy Gorila, nakoľko trestné stíhanie bolo vedené len na odbore boja proti korupcii Bratislava ÚBPK P PZ, kde mal pridelenú trestnú vec a taktiež knihu s uvedeným názvom nikdy nečítal. S odporcom v 2/ rade sa pozná ako s oznamovateľom kauzy „Gorila“, ale s touto osobou viedol okrem pracovných rozhovorov výlučne súkromné rozhovory, v ktorých nespomínal osobu navrhovateľa. Vo vyjadrení ďalej uviedol, že vylučuje, že by niekedy úmyselne o osobe navrhovateľa uviedol nepravdivé skutočnosti v úmysle jeho škandalizácie či osočovania. Navrhovateľa pozná zo svojej služobnej činnosti, nakoľko bol jeho priamym nadriadeným na Sekcii kontroly a inšpekčnej služby, pričom osobne uznáva jeho teoretické znalosti z odboru trestného práva a v súvislosti s ním sa len dopočul, že o nejakých tlakoch na vyšetrovateľa na Sekcii kontroly a inšpekčnej služby MV SR sa mal v písomnej podobe vo forme rozkladu proti rozkazu ministra vnútra SR vyjadriť pplk. U.. A., ktorý bol rozkazom ministra vnútra SR odvolaný z funkcie staršieho vyšetrovateľa cca pol roka po tom, čo bol mimoriadne povýšený do hodnosti podplukovníka.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, odporcu v 2/ rade, odporcu v 3/ rade a listinnými dôkazmi: časť knihy Gorila od J. E., článok z denníka Sme zo dňa 19.02.2013, články z internetu a výňatky zo spisového materiálu Policajného zboru týkajúce sa odporcu v 3/ rade, Nariadenie MV SR o poskytovaní informácií hromadným informačným prostriedkom, výňatok z blogu odporcu v 1/ rade a z jeho rozhovoru pre Fraštické noviny, odpovede na žiadosti o prístupnenie informácií, prehľad o odmenách a trestoch odporcu v 3/ rade, rozhodnutie o rozklade, rozklad, rozhodnutie o odvolaní a súvisiace listiny ohľadom pplk. U.. X. A., ako aj ostatným obsahom spisu, na základe ktorých ustálil nasledovný skutkový stav:

Odporca v 1/ rade je vydavateľstvo, ktoré vydalo knihu odporcu v 2/ rade s názvom „Gorila“.

V predmetnej knihe je v predslove autora na strane 5 uvedená veta: „Knihu, ktorú držíte v rukách, je založená na faktoch.“ Na strane 141 ods. 1 sa uvádza: „...A tak som absolvoval ďalší trojhodinový výsluch, tentoraz celkom iný ako ten, čo som mal s urazeným a bojovo naladeným B. D.. Všetko o obsahu spisu som zo seba vysypal, zatiaľ čo O. svojimi veľkými prstami klepal zápis. Po tom, čo som si prečítal a podpísal svoju výpoveď, zvalili sme sa do stoličiek a pozerali jeden na druhého. Povedal som mu, že o tomto celom prípade píšem knihu. „Môžem povedať úplne nahlas, že máme spoločný záujem,“ začal, ale potom ma varoval (a ako sa ukázalo, jeho predpoveď bola správna), aby som nepodceňoval opozíciu. „Pre mňa bude najdôležitejšie, ako sa vyjadrí ten analytik (Z.), „ povedal. „Ale možno padnem na nos, ak sa mi SIS-ka otočí chrbtom. Myslím s vyšetrovaním trestnej činnosti siskárov. Ja vám garantujem, dám ruku na srdce, že tie jednotlivé podozrenia preverím. Ale toto je kurva malý štát. Prepojenie medzi týmito ľuďmi je strašne úzke. Šéfom inšpekcie /118/ je človek, ktorý sa pozná s O. X., a neviem si predstaviť, že by sa na inšpekciu pustili do vyšetrovania takej kauzy. Lebo voľakedy robili spolu tu na korupcii, a osobne sa poznajú....“. V poznámke pod čiarou na konci strany je uvedené 118/ „Vtedy bol šéfom inšpekcie Y. Z.“.

Navrhovateľ od 01.10.2007 pôsobil vo funkcii vedúceho druhého inšpekčného oddelenia a v pôsobnosti mal J. a J. kraj. V čase vydania knihy bol vedúci druhého inšpekčného oddelenia a súčasne poverený riadením odboru inšpekčnej služby. Neskôr pracoval vo funkcii zástupcu generálneho riaditeľa sekcie kontroly a inšpekčnej služby MV SR a súčasne vo funkcii riaditeľa úradu inšpekčnej služby.

Odporca v 3/ rade v čase vydania knihy pracoval ako starší vyšetrovateľ špecialista oddelenia vyšetrovania odboru boja proti korupcii Bratislava Úradu boja proti korupcii prezídia Policajného zboru.

Je potrebné skonštatovať, že v danom prípade nebolo možné z objektívnych dôvodov dodržať zásadu koncentrácie konania v zmysle § 118a O.s.p., nakoľko na prvom pojednávaní nebolo možné z časových dôvodov vypočítať všetkých účastníkov konania, a následne, na ďalších pojednávaniach z dôvodu potreby rozhodnutia o zbavení povinnosti mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v 3/ rade. Súd preto vykonával dokazovanie až do momentu vypočutia všetkých účastníkov konania.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostúčinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Súd v danom prípade skúmal, či došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, a či navrhovateľovi vznikol nárok na odstránenie týchto zásahov, resp. na primerané zadostúčinenie a náhradu nemajetkovej ujmy.

Predmetom zákonnej ochrany fyzickej osoby je česť a ľudská dôstojnosť pred zásahmi, ktorých znakom je jednak neoprávnenosť a jednak objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby. Aby bolo právo na ochranu osobnosti úspešne uplatnené, je potrebná objektívna spôsobilosť zásahu narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanoveniami Občianskeho zákonníka týkajúcimi sa ochrany osobnosti. Podľa ustálenej judikatúry sa nevyžaduje následok porušenia práva, ale postačuje, aby bol zásah spôsobilý vyvolať ujmu. Pritom objektívna spôsobilosť zásahu znamená objektívne hľadisko, podľa ktorého by v danom čase a mieste takúto ujmu vnímala aj každá iná fyzická osoba s tým, že musí ísť o ujmu závažnú vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie, dopad a dôsledky.

V prvom rade bolo potrebné posúdiť text označený navrhovateľom ako difamačný z hľadiska toho, či ide o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok. Súd dospel k záveru, že časť výroku uvedeného v knihe týkajúci sa identifikácie navrhovateľa a jeho vzťahu s O. X., je skutkovým tvrdením. Ide o časť textu: „Šéfom inšpekcie je človek, ktorý sa pozná s O. X.“ v spojení s poznámkou pod čiarou: „Vtedy bol šéfom inšpekcie Y. Z.“. V tejto súvislosti bolo potrebné v konaní skúmať, či ide o pravdivé alebo nepravdivé tvrdenie, a zároveň, či takéto tvrdenie je spôsobilé zasiahnuť do práva navrhovateľa. Navrhovateľ v návrhu uviedol, že toto tvrdenie je pravdivé (pokiaľ ide o jeho funkciu ako aj o skutočnosť, že sa pozná s O. X.), počas konania však tvrdil, že tvrdenie ohľadom jeho pracovného zaradenia nie je pravdivé, nakoľko nikdy nezastával funkciu „šéfa inšpekcie“. Ako vyplýva zo schémy organizačnej štruktúry a riadiacich vzťahov v sekcii kontroly a inšpekčnej služby MV SR, sekcia (na čele ktorej stojí generálny riaditeľ) sa skladá z troch odborov: 1/ organizačného odboru, 2/ odboru kontroly a 3/ odboru inšpekčnej služby, ktoré vedú vedúci jednotlivých odborov. Odbory sa delili na jednotlivé oddelenia. Navrhovateľ v čase vydania knihy bol vedúcim druhého inšpekčného oddelenia a súčasne poverený riadením odboru inšpekčnej služby. Je pravdou, že navrhovateľ nezastával funkciu generálneho riaditeľa sekcie kontroly a inšpekčnej služby, ale bol poverený vedením odboru inšpekčnej služby. Logicky však vyplýva, že agendu inšpekčnej služby má v kompetencii iba odbor inšpekčnej služby, a ako vyplývalo z výsluchu

účastníkov konania, generálny riaditeľ (zodpovedný za všetky odbory) pri rozdeľovaní vecí evidentne vec, týkajúcu sa inšpekcie prideliť odboru inšpekčnej služby. Aj podľa judikatúry je potrebné rešpektovať určité špecifiká tlače určenej širokej verejnosti (na rozdiel od odborných publikácií), ktorá musí v určitých prípadoch pristupovať s určitým zjednodušením, pričom nemožno bez ďalšieho tvrdiť, že každé zjednodušenie musí nutne viesť k zásahu do osobnostných práv dotknutej osoby. Významné musí byť to, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde. V danom prípade, po vyššie uvedenom rozbere organizačnej štruktúry sekcie kontroly a inšpekčnej služby, možno vyvodit', že informácia o tom, že navrhovateľ bol šéfom inšpekčnej služby, v zásade zodpovedá pravdivému obsahu pracovného zaradenia navrhovateľa. Nemožno potom ustáliť záver, že skutkové tvrdenie je nepravdivé. Pokiaľ ide o tvrdenie, že navrhovateľ sa pozná s O. X., uvedenú skutočnosť navrhovateľ ani nepopieral. Obe tieto informácie, vyhodnotené ako pravdivé, zároveň nemožno považovať za tvrdenia, ktoré by boli spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa, keďže navrhovateľ v čase vydania knihy zastával verejnú funkciu, ktorú informáciu mohol odporca v 1/ a 2/ rade voľne a bez obmedzení zverejniť.

Ďalšia časť textu, a to: „neviem si predstaviť, že by sa na inšpekciu pustili do vyšetrovania takej kauzy“ v spojení s časťou textu: „šéfom inšpekcie je človek, ktorý sa pozná s O. X.“ a „lebo voľakedy robili spolu tu na korupcii a osobne sa poznajú“ a v spojení s poznámkou pod čiarou: „vtedy bol šéfom inšpekcie Y. Z.“, je potrebné vyhodnotiť ako hodnotiaci úsudok. Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných, teda subjektívnych kritérií. V tomto prípade ide o hodnotiaci úsudok odporcu v 3/ rade, ktorý odporca v 1/ a 2/ rade zverejnil v predmetnej knihe. V tejto súvislosti je potrebné skonštatovať, že v zmysle judikatúry nemožno vylúčiť zodpovednosť vydavateľstva, rovnako ako autora knihy za zverejnenie difamujúcich skutkových tvrdení alebo hodnotiacich úsudkov len z dôvodu, že autorom difamujúceho výroku je osoba odlišná od vydavateľa alebo redaktora, či autora knihy. V každom takomto prípade je potrebné skúmať, či aj takýto prevzatý výrok, resp. citácia mohla zasiahnuť do osobnostných práv dotknutej osoby, avšak zároveň je potrebné rešpektovať názor, že všeobecné vyžadovanie, aby sa novinár systematicky a výslovne distancoval od obsahu citácie, ktorá by mohla uraziť tretie osoby, či poškodiť ich česť, sa nezlučuje s úlohou tlače informovať o skutočnostiach alebo názoroch a myšlienkach, o ktorých sa v danej chvíli veľa hovorí. Je potom nutné skúmať rovnováhu medzi cieľom informovať o otázkach všeobecného záujmu a zásahom do osobnostných práv osôb. V danom prípade ide o osobu, ktorá vykonávala verejnú funkciu, preto v zmysle judikatúry ide o tzv. osobu verejného záujmu (dokonca ju možno zaradiť medzi osoby absolútneho verejného záujmu), ktorá je povinná v súvislosti so zverejňovaním informácií a názorov zniesť vyššiu mieru kritiky ako osoby súkromné. Odporcovia v 1/ a 2/ rade prevzali citáciu odporcu v 3/ rade, ktorá bola zároveň hodnotiacim úsudkom. Odporca v 2/ rade uviedol, že nemal pochybnosti o názore odporcu v 3/ rade na základe svojich poznatkov z prostredia polície. V zmysle judikatúry v prípade, že nejaké vyjadrenie je hodnotiacim úsudkom, môže primeranosť zasahovania do práva na slobodu prejavu závisieť na tom, či pre napadnuté vyjadrenie existuje dostatočný faktický podklad, pretože aj hodnotiaci úsudok bez akéhokoľvek faktického podkladu môže byť prehnaný. Ako vyplynulo z písomného aj ústneho vyjadrenia odporcu v 3/ rade, vzhľadom na skutočnosť, že sa osobne poznal s

navrhovateľom, ktorý bol jeho priamym nadriadeným, vedel o tom, že navrhovateľ sa pozná s O. X. a mal informáciu ohľadom pplk. A. v súvislosti s indíciami o nátlaku na jeho osobu, možno vyvodiť, že na hodnotiaci úsudok, ktorý bol zverejnený v predmetnej knihe, mal dostatočný skutkový podklad. Zo spisového materiálu poskytnutého Ministerstvom vnútra SR súd zistil, že pplk. X. A. bol personálnym rozkazom ministra vnútra č. 140 zo dňa 29.04.2010 odvolaný z funkcie staršieho vyšetrovateľa 2. inšpekčného oddelenia odboru inšpekčnej služby sekcie kontroly a inšpekčnej služby MV SR, proti ktorému podal dňa 17.05.2010 rozklad, v ktorom naznačil, že jeho odvolanie súviselo s jeho podľa neho zákonným postupom pri vyšetrovaní konkrétnej veci, ktoré z jemu neznámych dôvodov nevyhovovalo jeho nadriadeným, medzi inými aj navrhovateľovi, čo sa následne prejavilo v neprímeranom

postupe voči jeho osobe. Z uvedeného vyplýva, že odporca v 3/ rade mal dostatočný skutkový podklad na vyslovenie hodnotiaceho úsudku, ktorý v tomto kontexte prevzal odporca v 2/ rade a odporca v 3/ rade ho zverejnil. Navyše, ako vyplynulo z jeho výpovede, vyslovil svoj

súkromný názor a v konaní nebolo preukázané, že mal vedomosť o jeho zverejnení, preto ani nemôže niesť zodpovednosť za zásah do práv navrhovateľa. V tejto súvislosti potom aj absentuje jeho pasívna vecná legitímácia v konaní o ochranu osobnosti. K samotnému obsahu hodnotiaceho úsudku súd konštatuje, že vzhľadom na okolnosti, za ktorých k nemu došlo, pri vedomosti o informáciách o prostredí v policajnom zbore, pri zohľadnení postavenia navrhovateľa ako nie je rozkazom na tému spoločenského záujmu, nie je možné vyvodiť, že je

Ani prevedením testu proporcionality nemožno vyvodiť neprímeranosť zásahu do práv navrhovateľa. Test proporcionality zahŕňa test vhodnosti, test potrebnosti a test primeranosti

Testom vhodnosti sa posudzuje, či aplikovaním slobody slova možno dosiahnuť sledovaný cieľ. Je potrebné pritom vychádzať z účelu, to znamená, či zásah, ktorý kniha vyvolala, bol potrebný. V danom prípade, keď podľa zhodných vyjadrení všetkých účastníkov

konania, išlo o celospoločensky sledovanú tému, možno vyvodiť, že sledovaný cieľ (spravodajstvo o záležitostiach verejného záujmu) bolo zverejnením knihy splnený, a to s

Testom nevyhnutnosti sa posudzuje, či miera zásahu je primeraná sledovanému cieľu. V tomto prípade súd dospel k záveru, že vzhľadom na informovanie o korupčnej afére a na postavenie navrhovateľa ako osoby verejného záujmu s možným vplyvom na vyšetrovanie kauzy, bola miera zásahu primeraná.

Posledným kritériom je test proporcionality v užšom zmysle. Ide o posúdenie možnosti zachovania maxima z oboch základných práv, v tomto prípade práva na ochranu osobnosti a slobody prejavu. V danej veci nie je možné zachovať obe práva v nižšej miere, teda musí dôjsť k preferencii jedného z práv. Preto je potrebné aplikovať W. vážiacu formulu a

odpovedať na otázky: 1/ Kto je kritizovaný, 2/ Čo je kritizované, 3/ Kto kritizuje, 4/ Kde je kritizované, 5/ Kedy je kritizované a 6/ Ako je kritizované.

1/ Ako bolo už vyššie uvedené, navrhovateľ bol osoba verejného záujmu s možným dosahom na vyšetrovanie prípadu, o ktorom verejnosť informovali odporcovia v 1/ a 2/ rade.

2/ Išlo o otázku verejného záujmu, možnej korupcie vyplývajúcej z tzv. spisu Gorila a spôsobu jej vyšetrovania.

3/ V osobe odporcu v 2/ rade ide o novinára, preto vzhľadom na úlohu tlače požíva zvýšenú mieru ochrany voči zásahom do práva na slobodu prejavu. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že odporca v 2/ rade skutočne vystupoval ako novinár, o čom svedčí aj udelená cena za novinársky počin v súvislosti s predmetnou knihou.

4/ Je pravdou, že knižné vydanie predstavuje pomerne širokú publicitu, nejde však o taký zásah, ktorý by mohol byť spôsobený napr. televíziou, pričom zverejnenie je v knižnej podobe je výrazne adresnejšie a zamerané iba na osoby, ktoré si knihu kúpia.

5/ Publikácia bola zverejnená v čase, keď kulminoval celospoločenský záujem o informácie vyplývajúce z tzv. kauzy Gorila.

6/ Výroky, týkajúce sa navrhovateľa neboli podané urážlivým ani vulgárnym spôsobom, pričom na hodnotiaci úsudok bol daný dostatočný skutkový podklad.

Z uvedeného vyplýva, že ujma na slobode prejavu prevažuje mieru uspokojiteľnosti práva na ochranu osobnosti navrhovateľa. Zásah do osobnostných práv navrhovateľa bol pritom primeraný, preto ani nemožno vyvodiť vznik nároku na primerané zadost'učinenie ani na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd z uvedeného dôvodu návrh ako nedôvodný zamietol. Zároveň nevykonal dokazovanie výsluchom svedkov (navrhnutých na preukázanie nemajetkovej ujmy), zistením dňa vydania knihy, jej rozširovania v elektronickej podobe, výšky tlačového nákladu, distribúcie v SR a v zahraničí ako nadbytočné pre posúdenie veci.

Súd ďalej nevykonal dokazovanie prehratím DVD nosičov, na ktorých je zaznamenaný obrazovo-zvukový záznam s názvom „O Gorile a tuneli u vojenských tajných“ uverejnený dňa 26.01.2014, nakoľko nesúvisel s predmetom konania (č.l. 136).

Zároveň súd zamietol návrh dôkazu obsahom tretieho, štvrtého a piateho bodu žiadosti o sprístupnenie informácií zo dňa 01.07.2014 č. KM-J z dôvodu koncentračnej zásady v zmysle § 118a O.s.p.

Pokiaľ ide o vykonané dokazovanie v súvislosti s osobou odporcu v 3/ rade a jeho pôsobenia v policajnom zbore, súd ho bližšie nevyhodnocoval, nakoľko pre posúdenie veci to nebolo potrebné.

Odporcovia v 1/ rade a v 2/ rade mali vo veci plný úspech, preto im podľa § 142 ods. 1 O.s.p. patrí náhrada trov konania voči navrhovateľovi. Trovy konania spočívajú v trovách právneho zastúpenia vo výške 735,26 Eur. Pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vychádzal súd z tarifnej hodnoty 1 000 Eur (§ 10 ods. 8 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky), potom za jeden úkon právnej služby á 61,41 Eur. Odporcovia v 1/ a 2/ rade si vyčíslili za jeden úkon právnej služby sumu 45,65 Eur. V danej veci vykonal právny zástupca navrhovateľa 8 úkonov právnej služby, a to prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom (§ 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky) a 2 x písomné podanie na súd alebo iný orgán vo veci samej - návrh na začatie konania a vyjadrenie zo dňa 16.10.2015 (§ 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky), účasť na pojednávaní - 20.01.2014, 12.05.2014 (2 hod a 40 min), 24.11.2014 (2 hod a 10 min), 07.09.2015 (3hod a 25 min) a 19.11.2015 (2hod a 45 min) (§ 14 ods. 1 písm. d) vyhlášky), za ktoré mu patrí režijný paušál 2x á 7,81 Eur, 3x 8,04 Eur, 3x 8,39 Eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + 20% DPH.

Odporca v 3/ rade mal vo veci plný úspech, preto mu podľa § 142 ods. 1 O.s.p. patrí náhrada trov konania voči navrhovateľovi. Nakoľko si však odporca v 3/ rade náhradu trov konania neuplatnil, súd mu náhradu trov konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote do 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Bratislava I, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podľa § 42 ods. 3 O. s. p. uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku možno odôvodniť len dôvodmi uvedenými v § 205, ods. 2 O. s. p. Podľa § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti

rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

V prípade, že účastník svoju povinnosť uloženú týmto rozhodnutím po nadobudnutí právoplatnosti nesplní dobrovoľne, môže byť podaný návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.

Okresný súd Bratislava I, dňa 19.11.2015

Mgr. Adela Unčovská

Za správnosť: Mgr. Anikó Noskovičová